

Estoldak

ULA IRURETAGOIENA

Hirien hondakinak bildu eta txikitzen diren lekuetara bisitaldia egitea eskoletako derrigorrezko txangoa izan beharko litzateke. Gaileta paketetxo bat ireki barneko bi gaileta irensteko, eta pakete azalaren ibilbidea mentalki eraiki. Helmugan paratzen da giza aktibitatearen lotsaizuna. Kafe bero eramangarriaren bekatuen azken paisaia samingarria. Gure bizimoduak sortzen dituen hondakinek mugatzen dute hiriaren arrasto-mapa. Hegazti-espezien presentzia gorozki eta lumek argitaratzen duten bezalaxe, giza espeziearen arrastoa lur azpiko hoditeriek, eraikuntzako adreilu edota plastiko zatiek salatzen dute. Hirietako periurbanora gerturatu besterik ez dugu egin behar, pipa poltsa bat erreka ertzeko adar batean ikurrin bilakaturik ikusteko: giza espeziearen kolonizazioaren irudikapen gisa balio beza. Oxala gure bizimoduaren hondakin-arrastoa hirien kanpoaldeko lurraldeetara mugatuko balitz. Ikusiak ditugu hirietatik urruti dauden hondakin-pilaketen irudi beldurgarriak, munduan zehar sakabanaturik.

Eta denok ikusi beharko genuke inoiz eraikin-eraişpen baten uea. Materialen suntsitze uean jaurtitzen den energiak inpresioa sorrarazten du; ikuskizunak lilura eta beldur arteko kilima bat eragiten du. Eraikinetan lanak egiten direnean, eraişpen uean batik bat, hondakinak tonaka sortzen dira. Arkitektura proiektu baten dokumentazio luzean antzu diren eranskin asko dauden arren, hondakinen kudeaketaren dokumentuak badu interesik, eraikuntzalanetako hondakinen atalkako sailkapenaren nondik norakoak zehazten dituenak. Etxeetako hondakinen gaikako sailkapenak sortzen duen aparteko antolaketa eta diru eta denbora eskakizuna dela eta, hondakinen banaketa ez dela beti behar bezalako kontuarekin egiten. Kontrara esan behar, eraişpeneko hondar materiala tabikeritza berrian berrerabiltzen hasi dela sormen bideak irekiaz, eraikuntzan materialen berrerabilpena eskasa bada ere. Bide luzea egiteke oraindik.

Zaldibarko zabortegiaren hondamendia goaon. ●

Ehunka milaka, osasun sistema publikoaren defentsan

AXIER LOPEZ

Madril hiria munstro bat da. Milioika pertsona zementuz, deserrotzez, prekarietatez eta klasismoz inguratuta. Guztia dago salgai, publikoari gailentzen ari zaio pribatua eta jokaldia borobiltzeko, dena gero eta garestiagoa da, frankismoetik Espainian izan duten negoziaririk borobilenetik, etxebizitzatik, hasi eta langile auzoko tabernetako kañaren prezioraino. Madril neoliberalismoaren aurpegi gordinetako bat da, edo Ayusok mozarrotuko lukeen bezala; "sistema publiko-pribatuarena". "Ahal duena salba dadila" doktrina nagusitzen ari den garaiotan, osasun sistema publikoaren pixkanakako desintegrazioa da sintomarik argienetako bat. Hemen, azkar zahartzen ari den Euskal Herrian ere, zuzenean ezagutzen eta pairatzen hasiak garena.

Horren aurrean, igandean ehunka mila pertsona berriro antolatu dira Madrilgo kaleak gainezka egiteko. Greban dauden Lehen Mailako Arretako medikuei sostengua emateaz gain, ardura-dun politikoei eskatu diete osasun-sistema pribatizatzeari eta prekarizatzeari uzteko eta behingoz negoziatzera esertzeko. 70 kolektibo baino gehiagok babestu dute deialdia, eta milioi laurden buru baino gehiago batu, gobernuaren ordezkartzaren arabera, eta milioi bat antolatzaileen ustez. Madril ez da PPren feudo historiko bakarra igandean milaka pertsona batu dituen: 100.000 biztanle baino gutxiago dituen Galizako Santiagon 35.000 lagun Poliziaren ara-

bera kalera atera dira osasun publikoaren defentsan.

Madrilgo mugimenduaren ahots nabarmenetako batek, Fuenlabradako osasun-zentro bateko zuzendari Mar Noguerolek gogorarazi du milioi bat madrildar daudela medikurik gabe, tartean pediatarrik gabeko 200.000 haur. "Ospitalez kanpoko larrialdiak eta landa-eremuetako arretaren ekitatea ia desagertu dira, eta, gainera, arreta duina eta kalitatezkoa eskaintzeko zailtasunak egunetik egunera areagotzen ari dira". Madril da per capita osasunean gutxien inbertitzen duen erkidegoa Espainiako Estatuan, baita Lehen Mailako Arretara diru gutxien bideratzen duena ere, Osasun Publikoaren Defentsarako Federazioaren txostenaren arabera.

Noguerolek argi definitu du sistema publikoaren desintegrazio programatuaren korapiloa: "Kontsulten %20 medikurik gabe daude, belaunaldi-erreleborik ez dagoelako. Etengabe-ko exodoak gorpil zoroa eragiten du: egoiliarrek Madrilgo erkidegotik alde egiten dute gainkarga eta lan baldintza eskasengatik. Zenbat eta gainkarga handiagoa, orduan eta exodo handiagoa; zenbat eta exodo handiagoa, orduan eta gainkarga handiagoa. Hori dela eta, osasun publikoaren defentsan, tentsioari eusteko beharraz erabat jabetuta daudela azpimarratu du: "Borrokan aurrera jarraitzeko erabakia hartu dugu, ez dute erraza izango guri moralak jaisten". ●